رویش روان شناسی، سال۱۳، شماره ۹، شماره پیاپی ۱۰۲، آذر ۱۴۰۳
Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal(RRJ),13(9), 2024

پیش‌بینی اضطراب دانش‌آموزان براساس رضایتمندی زناشویی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه والدین

Predicting Students' Anxiety Based on Marital Satisfaction and Parents' Early Maladaptive Schemas

مهدیه صادقیان
کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد، یزد، ایران.
کاظم برزگر بفروئی (نویسنده مسئول)
دانشیار، دانشکدۀ روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران.
فهیمه دهقانی
دانشیار، دانشکدۀ روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

Mahdiyeh Sadeghian
Master's degree in Counseling and Guidance, Islamic Azad University of Yazd, Yazd, Iran.
Kazem Barzegar Bafrooei*
Associate Professor, Faculty of Psychology and Education, Yazd University, Yazd, Iran.
k.barzegar@yazd.ac.ir
Fahimeh Dehghani
Associate Professor, Faculty of Psychology and Education, Yazd University, Yazd, Iran.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی اضطراب دانش‌آموزان براساس رضایتمندی زناشویی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه والدین بود. روش پژوهش حاضر توصیفی_همبستگی بود. جامعۀ آماری در این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پایه دوم تا ششم ابتدایی ناحیه ۱ و ۲ شهرستان یزد در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ و مادرانشان بودند، که براساس جدول مورگان، تعداد ۳۸۴ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای تصادفی انتخاب شدند. دانش‌آموزان به پرسشنامه‌ی اضطراب کودکان دبستانی اسپس (SCAS، ۲۰۰۳) و مادران آنان به پرسشنامه های رضایت زناشویی انریچ (ENRICH، ۱۹۸۹) و طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ (YSQ-SF، ۱۹۸۸) پاسخ دادند. نتایج رگرسیون چندگانه نشان داد، از بین متغیرهای پیش‌بین، رضایت زناشویی، به صورت منفی و معنادار و طرحواره‌های محرومیت هیجانی، رهاشدگی، استحقاق، اطاعت و بازداری هیجانی به صورت مثبت و معناداری قادر به پیش‌بینی اضطراب دانش-آموزان بودند (p<۰/۰۵). در مجموع این متغیرها ۹۰/۷ درصد از اضطراب دانش‌آموزان را تبیین می‌کند. با توجه به نتایج به دست آمده، نبود رضایت زناشویی و وجود طرحواره‌های ناسازگار اولیه (محرومیت هیجانی، رهاشدگی، استحقاق، اطاعت و بازداری هیجانی) در مادران منجر به بروز علائم اضطرابی در فرزندانشان می‌شود.

واژه‌های کلیدی: *رضایت زناشویی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، اضطراب.*

Abstract

The purpose of this research was to predict students' anxiety Students' Anxiety based on Marital Satisfaction and Parents' Early Maladaptive Schemes. The present research method is descriptive-correlation. The statistical population in this research included all students from the second to sixth grades of the 1st and 2nd districts of Yazd city in the academic year of 2022-2023 and their mothers, which, according to Morgan's table, numbered 384 by multi-stage cluster sampling method. They were chosen randomly. The students responded to the SPAS Primary School Children's Anxiety Questionnaire (SCAS, 2003) and their mothers answered Questionnaires the Enrich Marital Satisfaction (ENRICH, 1989) and Young's Early Maladaptive Schemas (YSQ-SF, 1988). The results of multiple regression showed that among the predictor variables, marital satisfaction was able to predict students' anxiety in a negative and significant way, and the schemas of emotional deprivation, abandonment, entitlement, obedience, and emotional inhibition were able to predict students' anxiety positively and importantly (p<0/05). In total, these variables explain 90/7 percent of students' anxiety. According to the obtained results, the lack of marital satisfaction and the presence of primary incompatible schemas (Emotional Deprivation, Abandonment, Entitlement, Obedience, and Emotional inhibition) in mothers lead to anxiety symptoms in their children.

Keywords: *Marital Satisfaction, Early Maladaptive Schemas, Anxiety.*

نوع مقاله : پژوهشی **دریافت : اردیبهشت ۱۴۰۳** **پذیرش: تیر ۱۴۰۳** **ویرایش نهایی: آذر ۱۴۰۳**

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-31]

مقدمه

اضطراب[1]، هیجان ناخوشایندی است که جزء جدایی‌ناپذیر زندگی طبیعی دوران کودکی محسوب می‌شود. میزان متوسط اضطراب دارای عملکرد تنظیمی است اما اضطراب دائم و بیش از حد باعث ناسازگاری، پریشانی و تداخل در تکامل کودک می‌گردد (احمدوند قلعه نو و علیزاده اصلی، ۱۴۰۰). میزان اضطراب در کودکان مقطع ابتدایی زیاد است و سیستم‌های آموزشی در تلاش هستند تا علل آن را شناسایی کنند (کارتر[2] و همکاران، ۲۰۲۳). نشانه‌های اضطراب در سنین پیش دبستانی ظاهر شده و خطر مشکلات روانی مداوم را در بر می‌گیرد (مک‌لین[3] و همکاران، ۲۰۲۴). حدود نیمی از مشکلات مربوط به سلامت روان از جمله اضطراب قبل از ۱۴ سالگی بروز می کند. افزایش میزان اضطراب در گروه سنی کودکان و نوجوانان پیامدهای ناگواری چون حواس پرتی، اختلال در حافظه کوتاه مدت، کاهش کارآمدی پردازش افکار، امتناع از انجام تکالیف شب و اجتناب حضور در مدرسه را دارد (محققی و همکاران، ۱۴۰۰). اختلالات اضطرابی اصطلاحی گسترده است و از دیدگاه اسپنس[4] و همکاران (۲۰۰۳) اختلالات اضطرابی در سنین کودکی شامل؛ هراس و ترس از فضای باز، اضطراب جدایی، ترس از آسیب فیزیکی، ترس اجتماعی، وسواس فکری عملی و اضطراب عمومی می‌شود. در صورتی که اختلالات اضطرابی در این سنین درمان نشود منجر به انزوای اجتماعی، کمرویی، عصبی بودن، اجتناب و کناره‌جویی از فعالیت‌های متناسب سن، مکان‌ها و موقعیت‌های مختلف می‌گردد (میکائیلی‌منیع و آب‌خیز، ۱۳۹۹).

محیط و جو خانواده نقش بسزایی در بروز و ظهور اختلالات اضطرابی کودکان دارد. از جمله عوامل تأثیرگذار بر جو خانواده، رضایت زناشویی[5] والدین است. رضایت زناشویی یک مفهوم ذهنی است که منعکس کننده وضعیت روانشناختی معایب و مزایای افراد از ازدواج است. افراد زمانی رضایت زناشویی دارند که مزایا بیشتر از معایب باشد (ژانگ و لیانگ[6]، ۲۰۲۳). مفهوم رضایت زناشویی ابعاد مختلفی دارد این ابعاد از دیدگاه اولسون[7] و همکاران (۱۹۸۹) شامل شخصیت، رابطه زناشویی، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های مربوط به اوقات فراغت، رابطه جنسی، ازدواج و فرزندان، اقوام و دوستان و جهت‌گیری مذهبی است (علی‌جان‌زاده و همکاران، ۲۰۲۳). رضایت زناشویی زوجین از مهمترین عواملی است که بر جو خانواده اثرگذار است، بر این اساس پژوهش جین یو[8] (۲۰۲۳) نشان داد، زمانی که زوجین رابطه گرم و صمیمانه‌ای داشته باشند، فرزندان سازگاری بالاتری دارند و رشد شایستگی‌های اجتماعی در آنان افزایش می‌یابد. کمالی تبریزی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند، زمانی که روابط عاطفی مناسبی در بین زوجین و اعضای خانواده وجود نداشته باشد، کودکان مضطرب‌تر شده و دچار مشکلات رفتاری می‌شوند. انفیل[9] و همکاران (۲۰۲۱) نیز روابط والدین با یکدیگر را از عوامل تأثیرگذار بر تحول جنبه‌های شناختی، عاطفی، اجتماعی و اخلاقی کودکان دانستند.

علاوه بر تأثیر رابطه زوجین با یکدیگر، مشکلات سلامت روان والدین به خصوص مادر عاملی است که ارتباط بین سابقه تجربیات منفی دوران کودکی مادر و فرزندپروری منفی بعدی را تقویت می‌کند. طریقه رابطه مادر با فرزند و روش‌های تربیتی که برمی‌گزیند می‌تواند از عواملی چون طرحواره‌های ناسازگار اولیه[10] تأثیر پذیرد (سوجتا و استرزلکی[11]، ۲۰۲۳). طرحواره‌های ناسازگار اولیه الگوهای بسیار پایدار متشکل از خاطرات، عواطف، شناخت‌ها و احساسات بدنی در مورد خود و رابطه خود با دیگران است که در دوران کودکی ایجاد می‌شود و تا حد قابل توجهی ناکارآمد هستند و فقط با موقعیت‌های مرتبط با طرحواره خاص فعال می‌شوند که به نوبه خود منجر به تجربیات هیجانی منفی، مشکلات رابطه، پریشانی روانی و اختلالات سلامت روان می‌شوند (ویرا[12] و همکاران، ۲۰۲۳). طرحواره ها در ارتباط با پنج نیاز تحولی شامل؛ نیاز به پیوند و پذیرش، خودگردانی و عملکرد، محدودیت‌های واقع‌بینانه، خودجهت‌مندی، بیان خویشتن و خودانگیختگی به وجود می‌آیند و فرد باید از همان آغاز طی تحول خود این نیازها را در رابطه با والدین و محیط با موفقیت پشت سر گذارد. در صورتی که

1 . Anxiety
2. Carter
3 . McLellan
4 . Spence
5 . Marital Satisfaction
6 . Olson
7 . Zhang. & Liang
8 . JinYu
9 . Enfeal
10 . First Incompatible Schema
11. Sójta & Strzelecki
12 . Vieira

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-31]

این پنج نیاز برآورده نشود از دیدگاه یانگ[1] (۱۹۸۸) طرحواره های ناسازگار ایجاد می‌شوند (قاسمی و همکاران، ۱۴۰۱). یانگ (۱۹۸۸) ۱۸ طرحواره را براساس ۵ خواسته هیجانی برآورده نشده شامل؛ حوزه بریدگی و طرد[2]، خودگردانی و عملکرد مختل[3]، محدودیت مختل[4]، هدایت شدن توسط دیگران[5] و گوش به زنگی بیش از حد و بازداری[6] دسته‌بندی کرد.

در این پژوهش، پنج طرحواره، محرومیت هیجانی[7]، رها شدگی[8]، استحقاق[9]، اطاعت[10]، بازداری هیجانی[11] در نظر گرفته شد. طرحواره محرومیت هیجانی مربوط به حوزه طرد و بریدگی است. افرادی که در این حوزه طرحواره دارند فاقد این توانایی هستند که دلبستگی ایمن و رضایت‌مندی با سایرین ایجاد کنند و باور آن‌ها این است که درخواست آنان به پایداری، امنیت، مهربانی، عشق و تعلق خاطر برآورده نخواهد شد. خانواده‌های آن‌ها اکثراً ناپایداری، بدرفتار، خشک و بی‌احساس، طرد کننده یا گوشه گیر بودند. محرومیت هیجانی از شایع‌ترین طرحواره‌های مربوط به این حوزه و شامل محرومیت محبت[12] (عدم توجه، همراهی یا عطوفت)، محرومیت همدلی[13] (درک نشدن، فقدان توجه به احساسات شخص، فقدان خود افشایی یا درمیان گذاشتن احساسات با دیگران) و محرومیت از حمایت[14] (پشتوانه نداشتن و منبع قدرت، جهت‌دهی یا راهنمایی نشدن از سمت اطرافیان) است (فدوی‌نیا و خیاطان، ۱۴۰۰). طرحواره رها شدگی، طرحواره‌ای دیگر در حوزه طرد و بریدگی است و به معنی بی اعتمادی فرد برای دریافت حمایت و برقراری پیوند است و شامل این احساس است که سایر افراد مهم نمی توانند حمایت عاطفی تشویق یا محافظت از فرد را ادامه دهند به این دلیل که آن‌ها از لحاظ هیجانی متزلزل، غیر قابل پیش‌بینی، اعتماد ناپذیر و نامنظم‌اند. طرحواره رهاشدگی به دلیل عدم شکل‌گیری دلبستگی ایمن، اضطراب جدایی، دوری مادر از خانواده، واگذاری مراقبت از نوزاد به افراد دیگر و دعوا، درگیری و کشمکش بین والدین به وجود می‌آید (فتحی و همکاران، ۱۴۰۰). سیفی‌زاده آرانی و همکاران (۱۳۹۸) و پیروی و بهرامی (۱۳۹۶) در پژوهش‌های خود به این نتیجه رسیدند افرادی که طرحواره محرومیت هیجانی و رهاشدگی دارند به دلیل اینکه در دوران کودکی نیازشان به عشق، امنیت و تعلق خاطر برآورده نشده در بزرگسالی در روابط خود دچار تنش و چالش می‌شوند. برجعلی و همکاران (۱۳۹۶) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که حیطه طرد و بریدگی طرحواره‌های ناسازگار اولیه مادران موجب افزایش اضطراب فرزندانشان می‌شود.

از جمله طرحواره‌ی دیگر مورد بررسی در این پژوهش طرحواره استحقاق- بزرگ‌منشی است که از حیطه خودگردانی و محدودیت مختل می‌باشد و به معنی ویژگی شخص برای مستقل شدن از خانواده و کارکرد مستقل است. والدین این افراد بسیار حامی‌گر بودند و یا بندرت از آنان حمایت می‌کردند. افراط یا تفریط در حمایت از کودک منجر به بروز مشکلاتی در حوزه‌ی خودگردانی می‌شود. طرحواره استحقاق- بزرگ‌منشی معروف‌ترین طرحواره در این حوزه است و به معنی تمایل و تلاش فرد برای برتری، قدرت طلبی و به دست آوردن موقعیت ویژه و خاص است (اینانلوگنجی و همکاران، ۱۳۹۷). نتایج پژوهشی سوجتا و استرزلکی (۲۰۲۳) و زونوایلن و هیلدبرند[15] (۲۰۱۸) نشان می‌دهد والدینی که این طرحواره را دارند، نیازهای کودکشان به امنیت، ثبات، دیده‌شدن و پذیرفته‌شدن برآورده نمی‌شود و فرزندان این والدین محیط پر تنشی را تجربه می‌کنند.

طرحواره اطاعت مربوط به حوزه دیگرجهت‌مندی و هدایت شدن توسط دیگران است که به این معنی است که فرد برای گرفتن تأیید از دیگران و تداوم رابطه عاطفی در پی برآوردن نیازهای دیگران هستند. طرحواره اطاعت به عنوان اولین طرحواره مربوط به این حوزه به دو شکل اطاعت از نیازها و اطاعت از هیجان‌ها بروز می‌کند. افرادی که این طرحواره را دارند تسلیم کنترل دیگران می‌شوند زیرا بر این باور

1 . Young
2. Disconnection & Rejection
3 . Impaired Autonomy & Performance domain
4 . Impaired limits
5 . Other-Directedness
6 . Overrigilance & Inhbition
7 . Emotional Deprivation
8 . Abandonment
9 . Entitlement
10 . Obedience
11 . Emotional inhibition
12 . Deprivation of nurturance
13 . Deprivation of Empaty
14 . Deprivation of protection
15 . Zonnevijlle & Hildebrand

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-31]

هستند اگر اطاعت نکنند تنبیه یا رها خواهند شد (صنیعی و همکاران، ۱۳۹۹). حمیدپور و اندوز (۱۳۹۸) به این نتیجه رسیدند افرادی که طرحواره اطاعت دارند دچار افزایش خشم و رفتارهای طغیان گرایانه و علائم روان‌تنی می‌شوند.

طرحواره بازداری هیجانی از حوزه گوش به زنگی بیش از حد است. افرادی که در این حوزه طرحواره دارند احساسات و تکانه‌های خود انگیخته را واپس‌زنی می‌کنند. بازداری هیجانی از معروف‌ترین طرحواره‌های این حوزه است که به معنی تمایل به سرکوب هیجانات و بازداری است. بر این اساس افرادی که بازداری هیجانی دارند تمایلی به صحبت درباره هیجاناتشان ندارد و احساسات خود را کنترل می‌کنند زیرا می‌ترسند اگر هیجاناتشان را ابراز کنند نمی‌توانند آن را کنترل کنند (حمیدی هشجین و همکاران، ۱۴۰۲). زارع سلطانی و قمری (۱۳۹۵) به این نتیجه رسیدند که طرحواره بازداری هیجانی مادران با اضطراب آشکار و پنهان فرزندانشان رابطه مثبت و معناداری دارد. کشوری و همکاران (۱۳۹۹) و تیم[1] (۲۰۱۰) نیز در پژوهش خود دریافتند که طرحواره‌های حوزه بریدگی و طرد، دیگرجهتمندی، گوش به زنگی و بازداری با کم شدم گرمی و صمیمت مادر و اضطراب فرزندان در ارتباط است.

در باب اهمیت و ضرورت پژوهش باید گفت، بسیاری از دانش‌آموزان در مدرسه، علائم اضطرابی دارند، بالا رفتن علائم اضطرابی در دانش‌آموزان می‌تواند پیامدهای مهم و پایداری برای فرد داشته باشد که اغلب منجر به نارسایی‌های مهمی در کنشوری تحصیلی و اجتماعی می‌شود. این مسئله در نهایت منجر به اجتناب از انجام فعالیت‌های متناسب با سن می شوند و خطر آسیب‌ها و اختلالات روانی را به همراه دارد (حسن‌زاده اول و همکاران، ۱۳۹۹). مهمترین دلیل وجود اضطراب در کودکان مربوط به محیط و جو خانواده است. برای بررسی ریشه‌ای این علائم، لازم است خانواده که رکن اصلی آن والدین هستند، بررسی شوند. رابطه مثبت والدین با یکدیگر نشان‌دهنده رضایتمندی زناشویی است که این مسئله منجر به این می‌شود که بر روی رابطه والد با فرزند اثرگذار باشد زیرا روابط والد و فرزند نه ایستا و نه یک طرفه است، بلکه مبادله‌ای پیوسته است که در آن والدین و فرزند هر دو بر روی دیگری عمل می‌کنند. به همین ترتیب، رشد شایستگی اجتماعی در دوران کودکی بیانگر تعاملات متقابل و مداوم والدین و فرزندان است که متقابلاً بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند (جین‌یو، ۲۰۲۳). همچنین طرحواره‌های ناسازگار اولیه والدین از جمله عوامل دیگری است که باید مد نظر قرار گیرد. زیرا تجربیات نامطلوب اولیه و آسیب‌شناسی روانی، موجب می‌شود که الگوهای تفکر شناختی و حتی اختلالات روانی از والدین به فرزندانشان منتقل شود (آلافتار و اوزر[2]، ۲۰۲۲). جنبه نوآوری این پژوهش استفاده از دو نمونه والد و فرزند و تمرکز بر روی پنج طرحواره؛ محرومیت هیجانی، رهاشدگی، استحقاق، اطاعت و بازداری هیجانی والدین و تأثیر آن بر روی اضطراب دانش‌آموزان است. لذا هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی اضطراب دانش‌آموزان براساس رضایتمندی زناشویی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه والدین بود.

روش

روش این پژوهش توصیفی_همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش آموزان مقطع ابتدایی پایه دوم تا ششم ناحیه ۱ و ۲ شهرستان یزد در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ و مادرانشان بودند که تعداد آنان براساس آمار آموزش و پرورش یزد ۸۲۵۰۰ نفر بود که براساس جدول مورگان ۳۸۴ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای تصادفی انتخاب شدند. معیارهای ورود در این پژوهش، اشتغال به تحصیل در مقطع ابتدایی پایه دوم تا ششم، داشتن علائم اضطرابی و رضایت کامل در شرکت در پژوهش بود و معیار خروج عدم رضایت برای شرکت در پژوهش و عدم پاسخ‌گویی به بیش از ۵ در صد سوالات پرسشنامه بود. ملاحظات اخلاقی این پژوهش شامل، اختیاری بودن در مشارکت و تکمیل پرسشنامه‌ها، اصل رازداری و محرمانه نگه‌داشتن اطلاعات دانش‌آموزان بود. سپس دانش آموزان پرسشنامه اضطراب اسپنس و مادرانشان پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ و طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ را تکمیل کردند. داده‌ها با استفاده از نرم افزار spss نسخه ۲۶ و آزمون همبستگی و رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

ابزار سنجش

پرسشنامه اضطراب کودکان اسپنس[3](SCAS): این پرسشنامه توسط اسپنس و همکاران (۲۰۰۳) ساخته شد که به سنجش اضطراب در سنین ۸ تا ۱۵ سال می‌پردازد و دارای شش مؤلفه‌ی؛ هراس و ترس از فضای باز، اضطراب جدایی، ترس از آسیب فیزیکی،

1 . Thimm
2 . Alaftar & Uzer
3 . Spence Children Anxiety Scale (SCAS)

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-31]

ترس اجتماعی، وسواس فکری عملی و اضطراب عمومی است. این پرسشنامه دارای ۴۵ سوال است که ۳۸ سوال آن نمره‌گذاری می‌شود و جواب هر سوال به صورت لیکرت چهار درجه‌ای از هرگز تا همیشه می‌باشد. اسپنس و همکاران (۲۰۰۳) پایایی این مقیاس را با آلفای کرونباخ ۰/۹۲ گزارش کردند. دایرکتر و سرین[1] (۲۰۱۷) به منظور بررسی روایی از تحلیل عامل اکتشافی استفاده کردند به همین ترتیب، با بررسی رابطه بین نمرات اضطراب کل و نمرات مقیاس اضطراب حالت- صفت اسپیلبرگر (STAI)، مشاهده شد که بین مقیاس اضطراب حالت- صفت اسپیلبرگر (STAI) و اسپنس رابطه متوسط و معنی‌داری (r:۰/۱۳۹، P< ۰/۰۰۱) وجود دارد. فتحی آشتیانی (۱۳۸۸) جهت احراز روایی این پرسشنامه، از روایی همگرا با مقیاس تجدید نظر شده مانیفست کودکان، استفاده کرد که دارای همبستگی۰/۷۱ :r و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش ضرغامی و همکاران (۱۳۹۴) ۰/۸۴ به دست آمد. آلفای کرونباخ در این پژوهش ۰/۸۱ بود.

پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ[2] (ENRICH): این پرسشنامه توسط اولسون و همکاران (۱۹۸۹) تدوین گردید. نسخه اصلی این پرسشنامه ۱۱۵ سوال دارد که شامل ۱۲ خرده مقیاس است. اما سلیمانی(۱۳۷۳) در پژهشی تحت عنوان «بررسی تأثیر تفکرات غیر منطقی براساس رویکرد شناختی بر نارضایتی زناشویی» فرم کوتاهی از این پرسشنامه را تهیه کرد که دارای ۴۷ سوال و ۹ خرده مقیاس؛ موضوعات شخصیتی، رابطه زناشویی، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های مربوط به اوقات فراغت، روابط جنسی، ازدواج و فرزندان، اقوام و دوستان و جهت گیری مذهبی بود. شیوه نمره‌گذاری این پرسشنامه براساس لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً موافقم (نمره: ۵) تا کاملاً مخالفم (نمره: ۱) است. دامنه امتیازات این پرسشنامه بین ۴۷ تا ۱۴۷ است. نمره بین ۴۷ تا ۹۴ نشان دهنده رضایت زناشویی پایین، نمره ۹۴ تا ۱۴۱، رضابت زناشویی متوسط و نمره بالاتر از ۱۴۱ نشان دهنده رضایت زناشویی بالا است. این پرسشنامه توسط فاورز[3] و السون (۱۹۸۹) بر روی ۲۵۵۰۱ زوج انجام شد که روایی محتوایی ۰/۷۳ و آلفای کرونباخ ۰/۸۶ به دست آمد. در ایران عرب علیدوستی و همکاران (۱۳۹۴) به منظور بررسی روایی همگرا از پرسشنامه رضایت زناشویی کانزاس[4] (۱۹۸۶) و پرسشنامه کوتاه شده ده سوالی انریچ (۱۹۹۳) استفاده کردند که همبستگی ۰/۸۲ و ۰/۳۲ به دست آمد و پایایی آن را از طریق آلفای کرونباخ، ۰/۷۴ به دست آوردند. آلفای کرونباخ در این پژوهش ۰/۸۷ به دست آمد.

پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ[5] (YSQ-SF): این پرسشنامه توسط یانگ (۱۹۸۸) ساخته شد که فرم بلند آن دارای ۲۰۵ سوال است. در این پژوهش از فرم کوتاه ۷۵ سوالی که دارای طیف لیکرت ۶ درجه‌ای (کاملاً غلط تا کاملاً درست) است، استفاده گردید که یانگ آن را از روی فرم بلند ساخته است و دارای ۱۵ طرحواره ناسازگار اولیه شامل؛ طرحواره‌های محرومیت هیجانی، رهاشدگی/ بی‌ثباتی، بی‌اعتمادی/ بدرفتاری، انزوای اجتماعی/ بیگانگی، نقص/ شرم، شکست، وابستگی/ بی‌کفایتی، آسیب‌پذیری در برابر ضرر و بیماری، گرفتاری/ خویشتن تحول‌یافته، اطاعت، ایثارگری، بازداری هیجانی، معیارهای سرسختانه، استحقاق/ بزرگ‌منشی و خویشتن‌داری/ خودانضباطی ناکافی است. به دلیل تعداد زیاد سوالات و احتمال عدم پاسخگویی افراد نمونه در این پژوهش ۵ طرحواره؛ محرومیت هیجانی (سوالات: ۱ تا ۵)، رها شدگی/ بی‌ثباتی (سوالات ۶ تا ۱۰)، اطاعت (سوالات ۴۶ تا ۵۰)، بازداری هیجانی (سوالات ۵۶ تا ۶۰) و استحقاق/ بزرگ‌منشی (سوالات ۶۶ تا ۷۰) مورد بررسی قرار گرفت. شیوه نمره‌گذاری این پرسشنامه براساس لیکرت ۶ درجه‌ای از کاملاً غلط (نمره: ۱) تا کاملاً درست (نمره: ۶) است. هر طرحواره شامل ۵ سوال است و نمره بالا در یک خرده مقیاس معین احتمال وجود یک طرحواره غیرانطباقی را برای آن فرد دارد. این پرسشنامه با پرسشنامه پریشانی روانشناختی کسلر و همکاران (۲۰۰۲) همبستگی بالایی دارد که نتایج آن به ترتیب ۰/۴۵ :r و r:۰/۵۶ بود (پیلکینگتون[6] و همکاران، ۲۰۲۱). پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ در پژوهش بچ[7] و همکاران (۲۰۱۸) ۰/۹۶ بود. روایی همزمان این پرسشنامه با پرسشنامه نگرش‌های ناکارآمد در پژوهش غیاثی (۱۳۸۸) ۰/۶۵ گزارش شد و همچنین آلفای کرونباخ آن در پژوهش قهرمانی و همکاران (۱۴۰۱) ۰/۹۲ بود. آلفای کرونباخ برای طرحواره‌های محرومیت هیجانی، رها شدگی/ بی ثباتی، اطاعت، بازداری هیجانی و استحقاق/ بزرگ‌منشی به ترتیب۰/۸۷، ۰/۷۸، ۰/۷۳، ۰/۸۶ و ۰/۷۵ به دست آمد.

1 . Direktor & Serin
2 . The Enrich Marital Satisfaction scale(ENRICH)
3 . Fowers
4 . Kansas
5 . Young Schema Questionnaire Short Form (YSQ SF)
6 . Pilkington
7 . Bach

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-31]

یافته ها

در پژوهش حاضر تعداد ۳۸۴ نفر از دانش‌آموزان پایه دوم، سوم، چهارم، پنجم و ششم ابتدایی شرکت داشتند که از این تعداد ۱۵/۲ درصد پایه دوم، ۱۷/۳ درصد پایه سوم، ۲۰/۳ درصد پایه چهارم و ۲۲/۴ درصد پایه پنجم و ۲۴/۸ درصد پایه ششم بودند. میانگین سنی دانش‌آموزان برابر ۱۰ و با انحراف استاندارد ۲/۳۸ بود. میانگین سنی مادران ۳۵/۴۳ با انحراف استاندارد ۶/۳۳ بود. از این تعداد ۶/۵ درصد زیردیپلم، ۲۳/۲ درصد دیپلم، ۲۰/۱ درصد فوق دیپلم، ۴۳/۵ درصد لیسانس و ۶/۸ درصد فوق لیسانس بودند. جدول ۱ ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۱. ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱-اضطراب	۱						
۲-رضایت زناشویی	-۰/۸۲**	۱					
۳- رهاشدگی	۰/۸۰**	-۰/۲۰*	۱				
۴-محرومیت عاطفی	۰/۶۶**	-۰/۳۵*	-۰/۳۰*	۱			
۵-بازداری هیجانی	۰/۶۸**	-۰/۱۰	-۰/۱۱	-۰/۱۰	۱		
۶-استحقاق	۰/۷۶**	-۰/۲۱*	-۰/۰۸	-۰/۱۶	-۰/۲۱*	۱	
۷-اطاعت	۰/۸۱**	-۰/۱۱	-۰/۰۹	-۰/۱۱	-۰/۱۳	-۰/۱۱	۱
میانگین	۳۹/۶۴	۵۷/۶۴	۳۰/۹۴	۱۹/۱۸	۲۰/۲۵	۲۲/۱۲	۱۸/۲۳
انحراف معیار	۹/۱۵	۱۷/۱۵	۹/۸۸	۵/۵۶	۶/۴۲	۷/۲۵	۴/۵۲
کجی	۰/۷۳	-۱/۳۰	-۰/۱۵	-۰/۱۶	-۰/۱۳	-۱/۲۲	-۰/۸۰
کشیدگی	۰/۱۳	۰/۸۵	-۰/۵۵	-۰/۴۰	-۰/۲۹	۱/۶۲	۰/۲۸

** P< ۰/۰۱ P < ۰/۰۵

همانگونه که در جدول (۱) مشاهده می‌شود بین اضطراب با رضایت زناشویی (r= -۰/۸۲) رابطه منفی و معناداری وجود دارد. به طوری که با کاهش یافتن اضطراب میزان رضایت زناشویی، افزایش پیدا می‌کند. همچنین بین اضطراب با طرحواره ناسازگار رهاشدگی (r=۰/۸۰)، محرومیت هیجانی (r=۰/۶۶)، بازداری هیجانی (r=۰/۶۸)، استحقاق (r= ۰/۷۶)، اطاعت (r= ۰/۸۱) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. به طوری که با افزایش یافتن میزان هر یک از این متغیرها، میزان اضطراب نیز افزایش پیدا می‌کند.

برای تعیین سهم متغیرهای مورد بررسی از روش تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. در ابتدا به بررسی نتایج پیش‌فرض‌ها پرداخته شد. جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون کجی و کشیدگی استفاده شد. از آنجا که میزان کجی و کشیدگی داده‌ها در صورت بودن در رنج ۲+ و ۲- مطلوب است، نتایج نشان داد که توزیع متغیرهای پژوهش در بین آزمودنی‌ها نرمال است. همینطور نتایج آزمون دوربین - واتسون نشان داد که میزان آن برابر با (۲/۲۶) بود که حاکی از نرمال بودن داده‌ها دارد.، به منظور استقلال خطاها از آماره دوربین- واتسون (DW=۲/۲۶) استفاده شد که نتایج نشان از برقراری این مفروضه بود. همچنین مفروضه هم‌خطی چندگانه با استفاده از آماره‌های تلرانس و عامل تورم واریانس مورد بررسی قرار گرفت که نتایج نشان داد هیچ کدام از مقادیر تلرانس بالاتر از ۱ و هیچکدام از مقادیر تورم واریانس بالاتر از ۱۰ نبوده که نشان از برقرای این مفروضه است (Tolerance< ۰/۹۰ و VIF< ۲/۵۰). در نتیجه امکان استفاده از رگرسیون پذیرفته می‌شود و جدول (۲) خلاصه مدل و نتایج رگرسیون چندگانه را نشان می‌دهد.

جدول ۲- نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی اضطراب بر اساس رضایت زناشویی و طرحواره های ناسازگار اولیه

متغیر	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد		مقدار t	مقدار p	R	R^2	F
	برآورد اثر	خطای برآورد	معیار	برآورد شده	استاندارد				
مقدار ثابت	۵/۶۰	۱/۲۲				۰/۰۰۱			
رها شدگی	۱/۱۴	۰/۰۹		۰/۳۰		۰/۰۰۱			

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-31]

محرومیت هیجانی	۰/۷۵	۰/۰۹	۰/۱۹	۸/۷۷	۰/۰۰۱			
بازداری هیجانی	۰/۸۶	۰/۰۸	۰/۲۳	۱۰/۹۲	۰/۰۰۱	۰/۹۵۲	۰/۹۰۷	۷۳۳/۱۹
استحقاق	۰/۸۱	۰/۰۹	۰/۲۲	۹/۵۴	۰/۰۰۱			
اطاعت	۰/۹۰	۰/۰۸	۰/۲۸	۱۱/۶۸	۰/۰۰۱			
رضایت زناشویی	-۸/۱۴	۱/۰۱	-۲/۰۳	-۸/۰۸	۰/۰۰۱			

نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که در متغیر طرحواره های ناسازگار اولیه رهاشدگی (B= ۰/۳۰؛ P= ۰/۰۰۱)، محرومیت هیجانی (B= ۰/۱۹؛ P= ۰/۰۰۱)، بازداری هیجانی (B= ۰/۲۳؛ P= ۰/۰۰۱)، استحقاق (B= ۰/۲۲؛ P= ۰/۰۰۱)، اطاعت (B= ۰/۲۸؛ P= ۰/۰۰۱)، به طور مثبت و معنادار قادر به پیش‌بینی اضطراب بودند و رضایت زناشویی (B= -۲/۰۳؛ P= ۰/۰۰۱)، به طور منفی قادر به پیش بینی اضطراب بود. همچنین ترکیب تمامی متغیرها با یکدیگر ۹۰/۷ درصد اضطراب را پیش‌بینی کردند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر پیش بینی اضطراب دانش‌آموزان بر اساس رضایتمندی زناشویی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه والدین بود. یافته‌های پژوهشی نشان داد که رضایت زناشویی والدین، اضطراب دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کند. این یافته‌ها با نتایج جین‌یو (۲۰۲۳)، کمالی تبریزی و همکاران (۱۴۰۲) و انفیل و همکاران (۲۰۲۱) همسو بود. در تبیین این یافته باید بیان کرد، زوجینی که از ازدواج خود راضی هستند ممکن است محیط خود را به گونه ای شکل دهند که رضایت زناشویی بیشتری ایجاد کند، که این به نوبه خود باعث می شود که هم خود و هم شریکشان به مرور زمان از ازدواج خود رضایت بیشتری داشته باشند. بنابراین، زمانی که زوجین رضایت زناشویی بالاتری دارند، گرم و صمیمانه با هم رفتار می‌کنند که این مسئله بر روی فرزندپروری آنان اثرگذاشته و محیط امنی برای رشد کودک فراهم می‌شود و شایستگی‌های اجتماعی در فرزندان افزایش می‌یابد (جین‌یو، ۲۰۲۳).

با توجه به اینکه در این پژوهش پنج طرحواره محرومیت هیجانی، رهاشدگی، اطاعت، استحقاق-بزرگ‌منشی، بازداری هیجانی در نظر گرفته شد. نتایج نشان داد که طرحواره‌های محرومیت هیجانی و رها شدگی والدین که مربوط به حوزه طرد و بریدگی است، اضطراب دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کند. این یافته با نتایج پژوهش سیفی‌زاده آرانی و همکاران (۱۳۹۸)، هادی و همکاران (۱۳۹۶) و برجعلی و همکاران (۱۳۹۶) همسو بود. در تبیین این یافته باید بیان کرد، افرادی که طرحواره‌های حوزه بریدگی و طرد دارند به دلیل اینکه نیاز آنان به ثبات، امنیت و عشق تأمین نشده است در بزرگسالی در روابط خود دچار مشکل می‌شوند و از روابط میان فردی نزدیک اجتناب می‌کنند (برجعلی و همکاران، ۱۳۹۶). مادرانی که طرحواره محرومیت هیجانی دارند به دلیل عدم تجربه حمایت‌های عاطفی، همدلی و محبت از طریق والدین خود نمی‌توانند نیاز به پیوند و پذیرش نسبت به فرزندان خود داشته باشند. علاوه بر این مادرانی که طرحواره رهاشدگی دارند به دلیل اینکه دلبستگی ایمن در آنان شکل نگرفته است و تجربه رها شدن از طرف والدین در سنین رشد را تجربه کرده‌اند، اضطراب را به فرزندان خود انتقال می‌دهند (آلافتار و اوزر، ۲۰۲۲).

طرحواره اطاعت والدین پیش‌بینی‌کننده اضطراب دانش‌آموزان است. این یافته با نتایج پژوهش کشوری و همکاران (۱۳۹۹)، حمیدپور و اندوز (۱۳۹۸) و تیم (۲۰۱۰) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد که افرادی با طرحواره اطاعت به دلیل اینکه تسلیم خواسته دیگران هستند، به دلیل ترس از رها شدن یا تنبیه شدن دچار تنش و اضطراب درونی می‌شوند. زمانی که مادران، دارای طرحواره اطاعت باشند با بروز رفتارهای طغیان‌گرایانه، تنش و اضطرابی که به دلیل اطاعت از فرامین دیگران دچار شده‌اند را به فرزندان خود انتقال می‌دهند (حمیدپور و اندوز، ۱۳۹۸).

نتایج پژوهشی نشان می‌دهد که طرحواره استحقاق/ بزرگ‌منشی والدین پیش‌بینی‌کننده اضطراب دانش‌آموزان است. این یافته با نتایج پژوهش سوجتا و استرزلکی (۲۰۲۳) و زونوایلن و هیلدبرند (۲۰۱۸) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد که والدینی که طرحواره‌های استحقاق/ بزرگ‌منشی دارند ممکن است در قبول مسئولیت کودک دچار مشکل شوند، محیطی آشفته و غیرقابل پیش‌بینی ایجاد کنند، خودمحوری، خودخواهی و پرخاشگری نشان دهند. در نتیجه، نیازهای کودک به امنیت، ثبات، قابل پیش‌بینی بودن و قابل

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-31]

درک بودن محیط اطراف و همچنین تمایل به در نظر گرفتن، دیده شدن و پذیرفته شدن، نمی‌تواند به اندازه کافی برآورده شود (زونوایلن و هیلدبرند، ۲۰۱۸).

طرحواره بازداری هیجانی والدین پیش‌بینی‌کننده اضطراب دانش‌آموزان است. این یافته با نتایج پژوهش کشوری و همکاران (۱۳۹۹)، زارع سلطانی و قمری (۱۳۹۵) و تیم (۲۰۱۰) همسو است. مادرانی که دارای طرحواره‌ی بازداری هیجانی هستند براساس قوانین خشک و انعطاف ناپذیری که از کودکی آموخته‌اند با فرزندان خود رفتار می‌کنند و به عقلانی رفتار کردن بدون توجه به هیجانات خود تأکید دارند و به ابراز عقیده، روابط صمیمی و بیان احساسات فرزندان توجهی نمی‌کنند. مادران دارای طرحواره بازداری هیجانی محیط ناایمن و پر استرس برای فرزندشان فراهم می‌کنند و فرزندان این مادران در موقعیت‌های پر استرس، بیشتر از پیش دچار اضطراب می‌شوند (زارع سلطانی و قمری، ۱۳۹۵).

به طور کلی نتایج نشان می‌دهد، زمانی که مادر طرحواره‌های ناسازگار اولیه دارد به دلیل تجربیات نامطلوب دوران کودکی که داشته مانند بدرفتاری و برطرف نشدن نیازهای اصلی می‌تواند آن را به فرزندان خود انتقال دهد. این نتایج با پژوهش آلافتار و اوزر (۲۰۲۲) همسو و با پژوهش غمخوار و همکاران (۲۰۱۴) ناهمسو است آنان به این نتیجه رسیدند که طرحواره های ناسازگار اولیه مادر به طور کلی پیش‌بینی کننده ضعیف علائم اضطرابی کودک است.

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که متغیرهای پژوهش ۹۰/۷ درصد اضطراب دانش‌آموزان را پیش‌بینی کردند. یافته‌های این پژوهش اطلاعات مهمی هم برای والدین و هم برای مشاوران، روانشناسان و مسئولین مدرسه دارد. توجه به جنبه‌های کاربردی پژوهش نیز از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. در این راستا مشاوران مدرسه با آگاه‌سازی والدین از تأثیر رضایت زناشویی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه‌شان بر اضطراب دانش آموزان سعی کنند با بهبود رابطه خود با همسرشان و خودشناسی و طرحواره‌درمانی، محیط ایمن‌تری را برای فرزندانشان فراهم کنند. از جمله محدودیت‌های این پژوهش استفاده از پرسشنامه بود لذا پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی علاوه بر پرسشنامه از مصاحبه هم استفاده شود. اجرای این پژوهش تنها بر روی دانش‌آموزان پایه دوم تا ششم مقطع ابتدایی شهرستان یزد بود که نمی‌توان آن را با توجه به تفاوت‌های فرهنگی اجتماعی به کل کشور تعمیم داد. بنابراین پیشنهاد می‌شود این پژوهش بر روی قومیت‌های دیگر نیز اجرا شود. همچنین باید دانش‌آموزانی که علائم اضطرابی دارند، شناسایی شوند زیرا این مسئله بر روی موفقیت تحصیلی آنان اثرگذار است. کارگاه‌هایی آموزشی ذهن‌آگاهی و تن‌آگاهی به منظور کاهش علائم اضطرابی و کارگاه‌های مهارت‌های مدیریت استرس در مدارس اجرا شود. با توجه به نقش والدین بر روی علائم اضطرابی فرزندان، کارگاه‌های طرحواره درمانی و بهبود رضایت زناشویی در مدارس اجرا گردد.

منابع

احمدوند قلعه نو، م.، و علیزاده اصلی، ا. (۱۴۰۰). تأثیر واقعیت مجازی بر کاهش میزان اضطراب کودکان دبستانی، *مجله پژوهش‌های معاصر در علوم و تحقیقات*. ۲(۱۷)، ۸۳-۵۶. https://ensani.ir/file/download/article/1612091520-10230-17-6.pdf

اینانلوگنجی، س.، منیرپور، ن.، و ضرغامی حاجبی، م. (۱۳۹۷). مدل سازگاری زناشویی براساس سبک های فرزندپروری با نقش میانجی طرحواره حوزه طرد/ بریدگی و راهبردهای مقابله ای، *نشریه مطالعات ناتوانی*. ۸(۶۷)، ۸-۱. URL: http://jdisabilstud.org/aricle-1-1168-fa.html

برجعلی، م.، مدبیگی، ز.، و گلشنی، ف. (۱۳۹۶). رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های دلبستگی مادران با اختلالات اضطرابی دانش‌آموزان، *فصلنامه خانواده و پژوهش*. ۱۴(۲)، ۴۸-۳۱. URL: http://qjfr.ir/aricle-1-301-fa.html

پیروی، م.، و بهرامی، ه. (۱۳۹۶). بررسی رابطه طرحواره های ناسازگار اولیه زوجین و سازگاری زناشویی در دانشجویان متأهل واحد علوم تحقیقات تهران، *نشریه: رویش روانشناسی*. ۶(۱)، ۱۵۸-۱۳۱. URL: http://frooyesh.ir/aricle-1-331-fa.html

حسن‌زاده اول، م.، مشهدی، ع.، بیگدلی، ا.، و یزدی، س. (۱۳۹۹). شیوع اختلال‌های اضطرابی در کودکان پایه اول دبستان شهر ملایر و ارتباط آن با نارسانظم‌جویی هیجانی، *مجله علمی پژوهان*. ۱۸(۳)، ۶۰-۵۳. https://doi.org/10.29252/psj.18.3.53

حمیدی هشجین، ز.، پیمانی، ج.، و کراسکیان موجمباری، آ. (۱۴۰۲). نقش تاب آوری و بازداری هیجانی در بهباشی روانی نوجوانان دختر بی سرپرست، *فصلنامه سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت*. ۷(۲)، ۳۴۱-۳۳۶. https://www.islamiilife.com/article_184604.html

زارع سلطانی، ا.، و قمری، م. (۱۳۹۵). رابطه طرحواره های ناسازگار اولیه مادران با اضطراب آشکار و پنهان دانش آموزان دختر ابتدایی، *فصلنامه زن و مطالعات خانواده*. ۹(۳۳)، ۶۲-۳۳. https://sanad.iau.ir/Journal/jwsf/Article/955022

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-31]

سیفی‌زاده آرانی، ح.، زارعی محمودآبادی، ح.، و بخشایش، ع. (۱۳۹۸). رابطه طرحواره های ناسازگار اولیه و سازگاری زناشویی با واسطه گری ترس از صمیمت در متاهلین، *خانواده پژوهی. ۱۵*(۶۰)، ۴۸۶-۴۶۷. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97783.html

صنیعی، س.، بنکداری، ن.، و شایگان منش، ز. (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش زبان بدن بر طرحواره های اطاعت و بازداری هیجانی دانشجویان، *مجله بین المللی پژوهش ملل. ۵*(۵۵)، ۱۴۲-۱۶۰. https://ensani.ir/file/download/article/1607421734-10056-56-7.pdf

ضرغامی، ف.، حیدری نسب، ل.، شعیری، م.، و شهریور، ز. (۱۳۹۴). بررسی اثربخشی درمان شناختی رفتاری مبتنی بر برنامه "Coping Cat" در کاهش اضطراب کودکان ۱۰-۸ ساله مبتلا به اضطراب، *فصلنامه مطالعات روانشناختی بالینی. ۱۹*(۵)، ۲۰۲-۱۸۴. https://jcps.atu.ac.ir/article_1514.html?lang=en

عرب علیدوستی، ع.، نخعی، ن.، و خانجانی، ن. (۱۳۸۴). پایایی و روایی پرسشنامه های رضایت زناشویی کانزاس و انریچ کوتاه شده به زبان فارسی، *نشریه بهداشت و توسعه. ۴*(۲)، ۱۶۸-۱۵۸. https://jhad.kmu.ac.ir/article_91375_6741ab3b21dfed36ea62dbc37e513806.pdf

غیاثی، م.، مولوی، ح.، نشاط دوست، م.، و صلواتی، م. (۱۳۸۸). بررسی ساختار عاملی پرسشنامه طرحواره ی یانگ (نسخه سوم فرم کوتاه) در شهر تهران، *مجله دستاوردهای روانشناختی. ۴*(۱)، ۹۴-۱۱۸. https://psychac.scu.ac.ir/article_11692.html

فتحی آشتیانی، ع. (۱۳۸۸). *آزمون های روانشناختی، ارزشیابی شخصیت و سلامت روان*، انتشارات بعثت.

فتحی، ک.، شیرمردی، س.، ماهار، ز.، و کرایی، ا. (۱۴۰۰). پیش بینی اضطراب بیماری کرونا براساس طرحواره های ناسازگار رهاشدگی، آسیب پذیری نسبت به ضرر و بیماری و حمایت اجتماعی ادراک شده، *مجله علوم پزشکی رازی. ۲۸*(۷)، ۱۶-۲۵. URL: http://rjms.iums.ac.ir /aricle-1-6802-fa.html

فدوی نیا، پ.، و خیاطان، ف. (۱۴۰۰). اثربخشی طرحواره درمانی بر محرومیت هیجانی، اضطراب، افسردگی و استرس در زنان مبتلا به سو هاضمه عملکردی شهر اصفهان، *اندیشه و رفتار در روانشناسی بالینی، ۱۶*(۵۹)، ۲۷-۳۴. https://sanad.iau.ir/Journal/jtbcp/Article/1118229

قاسمی، ک.، الهی، ط.، و یوسفی افراشته، م. (۱۴۰۱). نقش طرحواره های ناسازگار اولیه (محرومیت هیجانی، رهاشدگی/بی ثباتی و بی اعتمادی/ بد رفتاری) در تعهد زناشویی با واسطه گری نقش های جنسیتی، *پژوهش های روانشناسی بالینی و مشاوره. ۱۲*(۱)، ۷-۲۱. https://doi.org/10.22067/TPCCP.2022.75842.1266

قهرمانی، س.، حسین زاده تقوی، م.، و ذاکری پور، غ. (۱۴۰۱). اثربخشی گروه درمانی شناختی رفتاری بر اضطراب و تعدیل طرحواره های ناسازگار اولیه در دانش آموزان دوره متوسطه، *رویش روانشناسی. ۱۱*(۹)، ۱۰۴-۱۴۴. URL: http://frooyesh.ir/aricle-1-4059-fa.html

کشوری، ف.، کربلایی محمد میگونی، ا.، رضابخش، ح.، و پاشنگ، س. (۱۳۹۹). پیش بینی اضطراب دختران نوجوان براساس طرحواره های ناسازگار اولیه مادران با میانجی گری تمایزیافتگی خود و طرحواره های ناسازگار اولیه دختران، *فصلنامه پژوهش های کاربردی روانشناختی. ۱۱*(۴)، ۱۱۲-۹۲. https://doi.org/10.22059/JAPR.2021.305503.643564

کمالی تبریزی، پ.، ملکی پیربازاری، م.، و سبزه آرای لنگرودی، م. (۱۴۰۲). مدل علی رابطه جو عاطفی خانواده و مشکلات رفتاری کودکان پیش دبستانی با میانجی گری حمایت اجتماعی، *رویش روانشناسی. ۱۲* (۸)، ۱۷۲-۱۸۰. URL: http://frooyesh.ir/aricle-1-4309-fa.html

محققی، م.، پورمحمدرضای تجریشی، م.، شهشهانی‌پور، س.، موللی، گ.، و واحدی، م. (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش جرأت‌ورزی بر نشانه‌ها اضطراب کودکان دچار اختلال یادگیری خاص در سنین مدرسه، *فصلنامه توانبخشی*. ۲۲(۴)، ۴۲۹-۴۰۸. https://doi.org/10.32598/RJ.22.4.487.15

میکائیلی‌منیع، ش.، و آب‌خیز، ف. (۱۳۹۹). بررسی ویژگی های روانسنجی سنجه ی اضطراب کودکان و نوجوانان بر اساسDSM-5 ، *نشریه روانشناسی بالینی. ۱۲*(۴)،۶۲-۴۹. https://doi.org/10.22075/jco.2021.20605.1899

ویشار، م.، کلوسکو، ژ.، و یانگ، ج. *طرحواره درمانی (راهنمای کاربردی برای متخصصان بالینی)*، ترجمه: حمید پور، ح و اندوز، ز. (۱۳۹۸). ناشران: ارجمند، نسل فردا.

Alaftar, I. & Uzer, T. (2022). Understanding intergenerational transmission of early maladaptive schemas from a memory perspective: Moderating role of overgeneral memory on adverse experiences, *Child Abuse & Neglect. 127*, 105539. https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2022.105539

Alijanzadeh, M., Bahrami, N., Jafari, E., Noori, M., Miri, F., Joftyar, M., Griffiths, M., & Alimoradi, Z. (2023). Iranian women's attitude toward childbearing and its' association with generalized trust, social support, marital satisfaction and governmental childbearing incentives, *Journal of Naional Library of Medicine. 9*(5), 16162. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e16162.

Bach, B., Lockwood, G., & Young, J. E. (2018). A new look at the schema therapy model: organization and role of earlymaladaptive schemas. *Cognitive behaviour therapy, 47*(4), 328-349. https://doi.org/10.1080/16506073.2017.141056

Direktor, C. & Serin, N. (2017). Psychometric Properties of Spence Children's Anxiety Scale (SCAS), *EURASIA J Math Sci Tech Ed. 13*(10):6725-6736. https://doi.org/10.12973/ejmste/78194

Carter, S., Andersen, C., Abawi, L-A. (2023). In Sync: Inclusive school communities supporting students with anxiety, *Heliyon, 9*, e16447. https://doi.org/10. 1016/j.heliyon.2023.e16447

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-31]

Enfeal, N., Omidvar, B., Mohammad, Z. (2021). Predicting borderline personality traits based on childhood trauma and family emotional climate in drug addicts. *Journal of Scientific Researchers. 19*(3), 11 -1. https://doi.org/10.52547/psj.19.3.1

Fowers BJ, Oslan DM. (1986). Predicting marital success with prepare: a predictive validity study. *J Marital Fam Ther. 12*(4): 403-13. https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1986.tb00673.x

Ghamkhar Fard, Z., Schneider, S., Hudson, J.L., Habibi, M., Pooravari, M., & Hiji Heidari, Z. (2014). Early maladaptive schemas as predictors of child anxiety: The role of child and mother schemas. *International Journal of Applied Behavioral Sciences, 1*(2) 9 -18. https://doi.org/10.22037/ijabs.v1i2.7564

JinYu, J. (2023). Marital Satisfaction And parental warmth in predicting children's peer social competence, *Journal of Applied Developmental Psychology. 85,* 101499. https://doi.org/10.1016/j.appdev.2022.101499

McLellan, L., Woon. S., Hudson, J., Lyneham, H., Karin, E., & Rapee, R. (2024). Treating child anxiety using family-based internet delivered cognitive behavior therapy with brief therapist guidance: A randomized controlled trial, *Journal of Anxiety Disorders. 101*, 102802. https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2023.102802

Pilkington, P. D., Bishop, A., & Younan, R. (2021). Adverse childhood experiences and early maladaptive schemas inadulthood: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, *28*(3), 569-584. https://doi.org/10.1002/cpp.2533

Sójta, K. & Strzelecki, D. (2023). Early Maladaptive Schemas and Their Impact on Parenting: Do Dysfunctional Schemas Pass Generationally?—A Systematic Review, *Journal of Naional Library of Medicine. 12*(4), 1263. https://doi.org/10.3390/jcm12041263

Spence, S. H., Barrett, P. M., & Turner, C. M. (2003). Psychometric properties of the Spence Children's Anxiety Scale with young adolescents. *Journal of Anxiety Disorders. 17*, 605–625. https://doi.org/10.1016/S0887-6185(02)00236-0

Thimm, J. C. (2010). Mediation of early maladaptive schemas between perceptions of parental rearing style and personality disorder symptoms, *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, *41*, 52-59. https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2009.10.001.

Vieira, C., Kuss, D., & Griffiths, M. (2023). Early maladaptive schemas and behavioral addictions: A systematic literature review, *Clin Psychol Rev. 105*,102340. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2023.102340.appdev.

Zhang, CH. & Liang, Y. (2023). The Impact of Education Level on Marital Satisfaction: Evidence from China, *SocialSciences & Humanities*. Zhang, Cheng and Liang, Yanan, The Impact of Education Level on Marital Satisfaction: Evidence from China. *Available at SSRN. 7*(1):100487. https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.1000487

Zonnevijlle M., Hildebrand M. (2018). Like parent, like child? Exploring the association between early maladaptive schemas of adolescents involved with C hild P rotective S ervices and their parents. *Child Fam. 24*,190–200. https://doi.org/10.1111/cfs.12602

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-31]